



UNICEF JONGERENADVIES 2025

GEMAAKT DOOR JONGEREN ONDER DE 18 JAAR

VOORWOORD UNICEF JONGERENPANEL



Beste Lezer,

We zijn een groep van 15 jongeren tussen de 13 en 18 jaar.

In dit jongerenadvies brengen wij in kaart wat er echt leeft onder kinderen en jongeren in Nederland. Niet alleen in cijfers, maar ook in onze eigen verhalen, zorgen en ideeën. Naar aanleiding van het grootschalig onderzoek onder meer dan 1200 jongeren, hebben wij gesproken met bijna 150 jongeren uit alle richtingen en leerjaren op scholen door het land. We hebben goed geluisterd en samen nagedacht. Het resultaat is een advies dat niet alleen de knelpunten laat zien, maar ook waar kansen liggen voor verbetering.

Onderwerpen als veiligheid, pesten en de woningcrisis lijken op het eerste gezicht uiteenlopend, maar hebben één belangrijke overeenkomst: ze bepalen in hoeverre jongeren kunnen opgroeien in een omgeving waarin zij zich veilig, thuis en gehoord voelen. Precies om die reden zetten wij ons in bij het UNICEF jongerenpanel.

Wij zijn ervan overtuigd dat duurzame verandering begint met luisteren – écht luisteren. Niet alleen naar volwassenen, maar ook naar jongeren. Daarom doen wij in dit rapport een duidelijke oproep: laat jongeren meedenken over oplossingen. Ga met ons in gesprek en neem onze stem serieus.



VOORWOORD UNICEF NEDERLAND

Beste Lezer,

Er zijn in Nederland 3,3 miljoen kinderen. Als we willen dat beleid ook voor hen werkt, dan moeten we kinderen en jongeren niet alleen zien als doelgroep, maar ook als gesprekspartner. Gehoord worden is een belangrijk kinderrecht, en maakt het verschil als het gaat om effectief beleid. Daarom doet UNICEF Nederland jaarlijks, samen met jongeren, onderzoek naar wat jongeren onder de 18 jaar belangrijk vinden en welke adviezen zij mee willen geven aan de politiek. Dit jongerenadvies is daar het eindproduct van.

Dit jaar geven jongeren voor het eerst aan dat ze zich zorgen maken over de veiligheid van Nederland. Ze voelen zich onveilig door de onrust in de wereld, en door incidenten in hun omgeving. Ons onderzoek heeft niet onderzocht of het feitelijk steeds onveiliger wordt. Wat we zien is dat veel jongeren dit wel zo ervaren. Het is belangrijk dat we deze signalen serieus nemen. Niet enkel door jongeren gerust te stellen, maar door met hen in gesprek te gaan. Door te luisteren, te erkennen wat zij voelen en samen te zoeken naar oplossingen zodat zij zich beschermd voelen. Een gevoel van veiligheid is essentieel om je goed te kunnen ontwikkelen. Het is de basis waarop je leert, groeit en meedoet.

De jongeren kaarten ook twee andere thema's aan die schorten aan hun basisveiligheid. Namelijk pesten en het huizentekort, die vorig jaar beide ook in het UNICEF jongerenadvies stonden.

Daarnaast geven jongeren met het rapportcijfer 4,4 heel duidelijk aan dat ze zich niet gehoord voelen door politici. Ik nodig politici, bewindslieden en beleidsmakers daarom van harte uit om dit rapport met aandacht te lezen. En vooral: om met jongeren in gesprek te gaan. UNICEF Nederland helpt daar graag bij.



Suzanne Laszlo
Directeur UNICEF Nederland



Dit is het UNICEF jongerenadvies 2025. In dit rapport lees je waar jongeren onder de 18 jaar in Nederland zich op dit moment het meeste zorgen over maken. Om daarachter te komen, hebben UNICEF Nederland, het UNICEF jongerenpanel en Ipsos I&O representatief onderzoek gedaan. Meer dan twaalfhonderd jongeren uit het hele land hebben hun mening gedeeld via een vragenlijst en groeps gesprekken.

Uit het onderzoek blijkt dat jongeren zich momenteel het meest zorgen maken over **pesten**, het **tekort aan woningen** en de **veiligheid** van Nederland. Pesten staat, net als vorig jaar, bovenaan. En ook over het huizentekort blijven jongeren zich veel zorgen maken. Dit jaar is veiligheid voor het eerst in de top drie verschenen. Er zijn duidelijke verschillen tussen leeftijdsgroepen. Kinderen (10 t/m 15 jaar) noemen pesten het vaakst, terwijl jongeren (16 en 17 jaar) juist meer aandacht vragen voor veiligheid en het woningtekort.

Wat dit jaar niet is veranderd, is het gevoel van jongeren dat ze **niet gehoord worden door de politiek**. Gemiddeld geven jongeren een **rapportcijfer van 4,4** voor hoe serieus hun stem wordt genomen – vrijwel gelijk aan vorig jaar. Ze geven aan dat ze geen stemrecht hebben, dat hun mening zelden wordt gevraagd en dat de politiek zich vooral richt op problemen van volwassenen. Jongeren die een voldoende geven, zeggen dat er wel geluisterd wordt, maar dat er vervolgens weinig mee gebeurt.

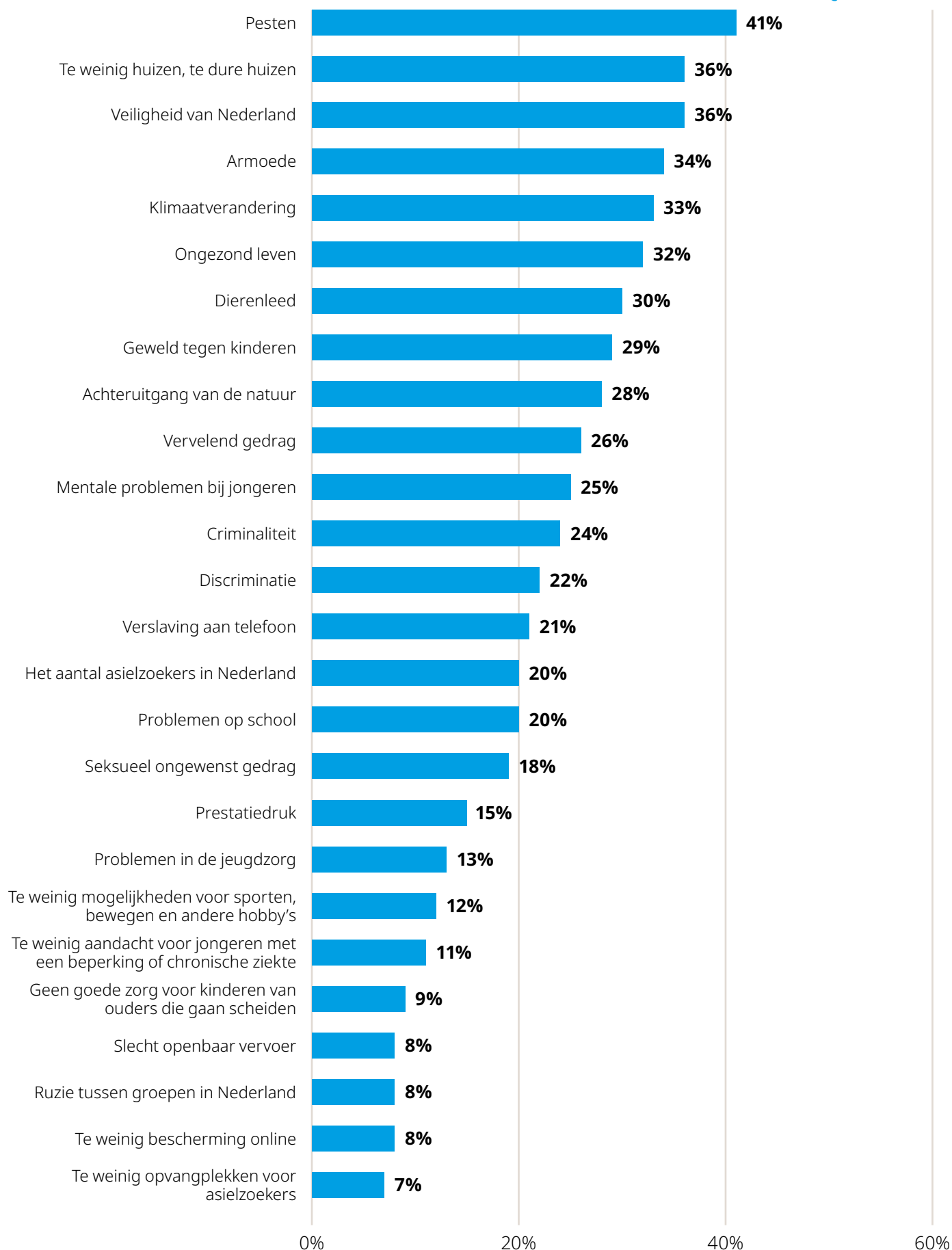
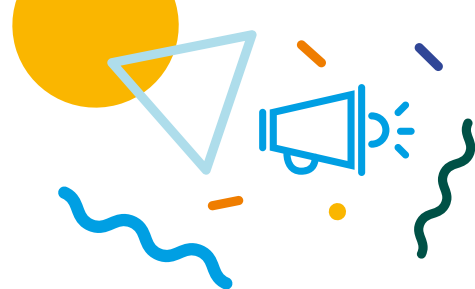
Dit jaar is ook gevraagd hoe jongeren vinden dat **politici zich gedragen**. Jongeren zijn hier **kritisch over**. Ruim 40 procent vindt dat politici zich onbehoorlijk gedragen: ze maken publiekelijk ruzie, vertonen kinderachtig gedrag en lijken vooral bezig met hun eigen belangen. Slechts 8 procent vindt dat politici zich goed gedragen. De helft van de jongeren heeft hier geen uitgesproken mening over.

De onderwerpen **klimaatverandering**, **armoede**, **ongezond leven** en **dierenleed** worden door veel jongeren ook als belangrijk gezien. Opvallend is dat klimaatverandering door iets minder jongeren wordt genoemd dan in eerdere jaren, maar dat degenen die het belangrijk vinden, het vaak als hun allerbelangrijkste onderwerp aanwijzen.

Dit rapport benadrukt de zorgen die jongeren hebben. Jongeren onder de 18 jaar hebben nog niet het recht om te stemmen, maar wél om gehoord te worden. Alleen door jongeren serieus te betrekken bij maatschappelijke vraagstukken die hen raken, kunnen we komen tot duurzame en werkbare oplossingen die het verschil maken.

WELKE PROBLEMEN VINDEN JONGEREN

OP DIT MOMENT BELANGRIJK IN NEDERLAND?



ADVIEZEN IN HET KORT:



ZORG VOOR BLIJVENDE AANDACHT VOOR PESTEN

1. Leer over pesten en hoe je het kunt zien
2. Maak hulp makkelijk en betrouwbaar
3. Zorg dat pesters worden geholpen



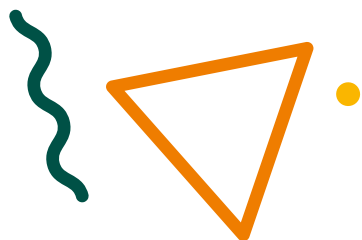
VERBETER ONS TOEKOMSTPERSPECTIEF OP WONEN

1. Verbeter regels voor huizenbezit
2. Zorg voor meer betaalbare starterswoningen
3. Geef een langetermijnvisie op huisvesting



VERSTERK ONS GEVOEL VAN VEILIGHEID

1. Maak onze buurt veiliger
2. Zorg voor de veiligheid van Nederland
3. Geef voorlichting voor een veiliger gevoel





PESTEN

Net als vorig jaar, is pesten met stip op één teruggekomen in het UNICEF jongerenadvies. Van de jongeren plaatst 41 procent dit onderwerp in de top drie. Pesten is meestal niet iets wat jongeren spontaan noemen als hen wordt gevraagd welk onderwerp ze belangrijk vinden. Maar als het onderwerp wordt voorgelegd, komt het in de top 3. Het is dus wel iets dat veel jongeren belangrijk vinden. In de resultaten van de vragenlijst zien we dat pesten vooral een belangrijker onderwerp is voor de jongere jongeren (10 t/m 15 jaar) in vergelijking met oudere jongeren (16 t/m 17 jaar).

WAT ZEGGEN DE JONGEREN?

Pesten is een complex probleem dat grote impact heeft, vooral op jongeren die worden gepest. Onder pesten verstaan we het maken van nare opmerkingen, uitlachen, iemand belachelijk maken, vechten en buitensluiten. Pesten gebeurt online en offline. De schoolomgeving wordt vooral genoemd als plek waar pesten een probleem is. Een deel van ons maakt zich ook zorgen over de groeiende rol van sociale media waardoor pesten nog makkelijker én onzichtbaarder wordt. Sowieso is pesten vaak nog onzichtbaar, ook op school. Met name buitensluiten is een verborgen vorm van pesten.

Sommigen van ons worden gepest, anderen zijn bang om gepest te worden of zijn zelf pesters. De meesten van ons hebben het idee dat pesters eigenlijk onzeker zijn. En ook groepsdruk speelt een belangrijke rol. We zijn vaak terughoudend om pesten te melden omdat we geen vertrouwen hebben dat volwassenen in onze omgeving hier correct mee omgaan. Op school wordt bijvoorbeeld niet altijd ingegrepen, of vertrouwelijke informatie

wordt toch gedeeld met ouders. Ook durven we niet altijd een andere mening te geven in een groep over grote onderwerpen, uit angst om gepest te worden. Het verschil tussen pesten en plagen vinden we soms ook moeilijk te duiden, waardoor het onbedoeld mis kan gaan.

Als jongeren worden gepest, kan de schade groot zijn en lang aanhouden. Daar zijn we ons enorm van bewust. Hier hebben we vaak ook over geleerd op school. Het pesten in je directe omgeving is heftig omdat dit dichtbij is en soms ook met geweld. Hoewel het online pesten verder van je af staat (vaak ken je die online pester niet persoonlijk), zien we dat de impact groot is. Online pesten gaat 24 uur per dag door, bereikt een groot publiek en is vastgelegd; pestberichten worden niet zomaar verwijderd en kunnen je je hele leven achtervolgen. Pesten kan leiden tot onzekerheid, slapeloosheid, angst, vermoeidheid, stress, eenzaamheid en soms zelfs tot zelfmoord. Pesten moet daarom goed aangepakt worden.

ZORG VOOR BLIJVENDE AANDACHT VOOR PESTEN

MET DEZE DRIE ADVIEZEN

Advies 1: Leer over pesten en hoe je het kunt zien

School zien we als een belangrijke omgeving om pesten aan te pakken. Het is niet alleen de plek waar we kennis krijgen maar ook veel sociale en emotionele dingen meemaken en leren. Een veilige omgeving is daarvoor heel belangrijk. Maar het verschilt erg per school hoe veilig het is en hoeveel er wordt gepest. Pesten heeft zulke grote gevolgen, dat het heel belangrijk is om het te voorkomen. Onze ideeën hiervoor zijn dat iedereen moet weten wat pesten is (voorlichting) en dat volwassenen het ook goed zien (signaleren). Voorlichting kan in de vorm van lessen op de basisschool én op de middelbare school. Dat gebeurt nu al op veel scholen en dat vinden we belangrijk. We denken dat het zou helpen als de lessen echt vast onderdeel van het onderwijs zijn en dat er ook veel voorbeelden en oplossingen worden gegeven. Dat helpt om kinderen en jongeren bewust en weerbaarder te maken. En het helpt om erover te kunnen praten en een veilige groep te maken. We zien dat volwassenen niet goed zien of begrijpen wanneer er wordt gepest. We denken dat het zou helpen als mentoren en zorg-coördinatoren bijvoorbeeld met training en ondersteuning meer leren hoe ze pesten kunnen zien. Structurele één op één check-ins met leerlingen zou ook enorm kunnen helpen om de vertrouwensband te laten groeien en eerder pesten te kunnen zien. Dit alles moet geen bijzaak zijn, maar echt onderdeel van het onderwijs. De overheid kan scholen hierin ondersteunen.



“De eerste contactpersonen in het onderwijs, zoals de mentor, moeten hierin worden opgeleid. Ik hoef niet per se naar een therapeut, soms is een gesprek met mentor voldoende. Dus de overheid zou hier ook echt in moeten investeren”

Meisje, 3 VWO

Advies 2: Maak hulp makkelijk en betrouwbaar

Jongeren vinden het vaak spannend om pesten te melden. Dit komt deels omdat we graag vertrouwelijk in gesprek willen gaan en dit niet altijd kan. Op school zijn teamleiders vaak te “eng” om naartoe te stappen. En niet al onze mentoren hebben de juiste vaardigheden. Vaak schuiven zij het probleem door naar de zorgcoördinator, de teamleider of pestcoördinator waarmee wij minder makkelijk kunnen praten. Ook wordt niet altijd passend gehandeld wanneer wij het pesten melden en dat schaadt ons vertrouwen. We willen dit graag anders want het is enorm belangrijk dat pesten niet ongezien blijft, maar dat we het juist blijven aankaarten en aanpakken. Ideeën die we hebben zijn bijvoorbeeld om pesten digitaal (makkelijk) anoniem (betrouwbaar) te kunnen melden en bespreken op school. Maar ook training voor onze mentoren en andere medewerkers op school zodat zij ons beter kunnen helpen en het pesten echt kunnen stoppen.



“Het moet duidelijker worden dat er pest-protocollen zijn en er moet meer geïnvesteerd worden in mentale zorg en therapie. De wachtlijsten zijn zo lang dat als je aan de beurt bent, het vaak al veel erger is geworden”

Jongen, 2 Havo

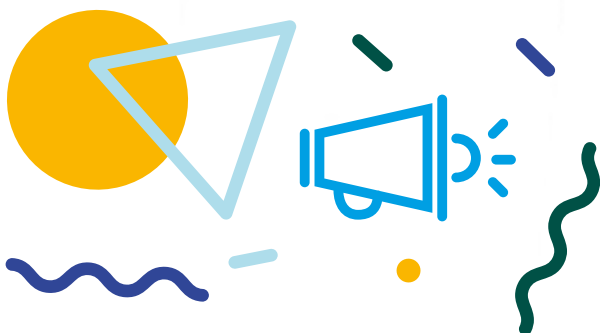


“Als je pest, dan ben je onzeker over jezelf”

Meisje, 12 jaar

Advies 3: Zorg dat pesters worden geholpen

Wanneer er wordt gepest op school, heeft eigenlijk iedereen er last van. Met name degene die gepest wordt. Maar ook andere leerlingen die daardoor in een onveilige en onprettige klas zitten. En ook de pester zelf zien wij als slachtoffer. Vaak zijn pesters bijvoorbeeld eigenlijk heel onzeker. Om pesten aan te pakken zou er meer aandacht moeten gaan naar pesters. Sommigen van ons denken dat pesters niet alleen maar gestraft moeten worden, maar ook geholpen moeten worden. Bijvoorbeeld met gesprekken, persoonlijke begeleiding of therapie. Scholen zouden geholpen kunnen worden met kennis en ondersteuning om pesters op positieve wijze aan te pakken. Andere jongeren onder ons denken dat een alternatieve uitlaatklep zoals sportactiviteiten pesters kunnen helpen om lekkerder in hun vel te zitten.





UNICEF NEDERLAND OVER PESTEN

Pesten heeft een diepgaande impact op de ontwikkeling en het welzijn van kinderen. Hoewel het woord pesten niet direct terugkomt in het Kinderrechtenverdrag, stelt het Verdrag wel dat kinderen moeten worden beschermd tegen alle vormen van lichamelijke en geestelijke mishandeling en verwaarlozing (artikel 19). Daarbij is het belangrijk dat kinderen elkaars rechten respecteren (artikel 29), zoals de vrijheid van meningsuiting (artikel 13) en de vrijheid van geloof (artikel 14). Alle kinderrechten gelden namelijk voor alle kinderen (artikel 2). Scholen zijn verantwoordelijk voor een sociaal veilige schoolomgeving. Daarom moet in Nederland elke school beleid maken voor het voorkomen, aanpakken en tegengaan van pesten (wet Veiligheid op school). Het belang van het kind moet hierbij voorop staan (artikel 3). Dat kan betekenen dat er meer nodig is, zoals bijvoorbeeld een beter anti-pestprotocol. Soms is pesten zo ernstig dat kinderen ook recht hebben op goede hulp om hiervan te herstellen (artikel 39). Hoewel pesten niet altijd een strafbaar feit is, hebben instanties en scholen in de geest van het Kinderrechtenverdrag de verantwoordelijkheid om pesters niet alleen te straffen, maar juist te begeleiden en te ondersteunen om hun gedrag positief te veranderen.

MARIJKE VAN DER ZALM VAN STICHTING SCHOOL EN VEILIGHEID:

“Pesten komt helaas nog vaak voor op scholen. Dat jongeren dit onderwerp voor het tweede jaar op rij noemen in hun advies, laat zien hoe belangrijk het is. Bij Stichting School & Veiligheid herkennen we dat. Ondanks dat er steeds meer aandacht voor is – in de media, op school en in de politiek – lukt het nog niet goed om pesten echt terug te dringen. Dat komt ook doordat pesten ingewikkelder is geworden, bijvoorbeeld door sociale media en AI.

Wat mij raakt, is dat jongeren zeggen dat ze pesten niet durven te melden. Ze denken dat volwassenen er toch niks mee doen. Juist van die volwassenen zouden ze steun en zorg moeten ervaren. Helaas zien we dit ook terug in de Veiligheidsmonitor van 2022: jongeren melden pesten weinig. Dat ze dit nu opnieuw aangeven laat zien dat een duidelijke opdracht naar scholen nodig is én dat de politiek hier echt iets mee moet doen.

Iedereen die op school werkt, moet weten hoe je goed reageert op pesten. Je hoeft het niet meteen op te lossen, maar je moet wel laten merken dat je het serieus neemt. Zodat een leerling zich gehoord voelt en weet: ik sta er niet alleen voor. Want gepest worden en er met niemand over kunnen praten, is ontzettend eenzaam.

Daarvoor is een stevige basis nodig: duidelijke afspraken op school, ruimte om te leren hoe je met pesten omgaat, en genoeg hulp. Schoolleiders en besturen hebben hierin een belangrijke rol. Ook de vertrouwenspersoon en veiligheidscoördinator kunnen veel betekenen – en krijgen in het wetsvoorstel Vrij & Veilig onderwijs een duidelijkere rol. Leraren moeten dus niet alleen ondersteund worden, maar ook de mensen die hen kunnen helpen.

Het is belangrijk dat iedereen op school weet wat werkt om pesten te voorkomen én aan te pakken. Stichting School & Veiligheid helpt scholen hierbij. En als we echt verschil willen maken, dan moet dit onderwerp ook een vaste plek krijgen in de opleiding van leraren. Zo zorgen we samen voor een veilige school voor iedereen.”



HUIZENTEKORT

Vorig jaar zat het onderwerp huizentekort ook in het UNICEF jongerenadvies. Het is duidelijk een thema waar jongeren zich – nog steeds – grote zorgen om maken. Het thema leeft vooral onder de oudere groep (16 t/m 17 jaar), waarvan 55 procent dit onderwerp op nummer één zet. Bij de 13 tot 15-jarigen plaatst 35 procent dit op nummer drie.

WAT VINDEN DE JONGEREN?

Het woningtekort vormt een groot obstakel in ons toekomstperspectief. We vragen ons af of we in de (nabije) toekomst het huis uit kunnen en zelfstandig kunnen wonen. We zien hoe ingewikkeld dat zal zijn door ervaringen die we nu al hebben met bijvoorbeeld de scheiding van ouders, of broers en zussen die graag op kamers willen maar thuis moeten blijven.

Vanwege de lange wachtlijsten maken we ons zorgen of we straks uit huis kunnen en bijvoorbeeld studentenhuysvesting vinden. Sommige van ons schrijven zich in bij zo veel mogelijk verschillende studentensteden in de hoop een kamer te vinden. Anderen denken dat het geen nut heeft om je in te schrijven, omdat je ongeveer tien jaar op een wachtlijst zou staan.

Woningen zijn beperkt beschikbaar en vaak enorm duur voor starters. We vragen ons af of we later ooit een huis kunnen kopen zonder ons hele leven enorme schulden te hoeven aflossen. Of dat we een huur moeten ophoesten die ons financieel klem zet.

We zien dat het tekort aan huizen de ongelijkheid tussen jongeren versterkt. Het maakt enorm uit of je ouders rijk zijn, of niet. En het maakt ook uit

of je in de Randstad woont, of niet. Wanneer je ouders voldoende geld hebben kunnen ze helpen met het betalen van een woning. Bij rijke ouders is het gezinshuis vaak ook groot genoeg om wat langer prettig samen te wonen. Als je het minder breed hebt, is kopen geen optie en is de huur al snel te hoog. Je komt niet zo snel aan een sociale huurwoning. Wanneer je in een stad woont, vergroot dat de kans dat je een studie kunt volgen terwijl je thuis blijft wonen. Wanneer je verder weg woont van plekken met studies, heb je die optie vaak niet.

De zoektocht naar een woning roept bij ons gevoelens op van onzekerheid, frustratie en zelfs angst. Het is niet alleen een praktisch probleem, maar ook een emotionele last. Velen van ons zijn bang dat we door het tekort aan huizen te lang bij onze ouders moeten blijven wonen. Dit heeft grote invloed voor ons toekomstperspectief en beperkt onze persoonlijke ontwikkeling en onafhankelijkheid. Mijlpalen in het leven zoals trouwen of kinderen krijgen moeten mogelijk worden uitgesteld. Er is weinig vertrouwen in de overheid dat dit probleem tijdig opgelost wordt en dat hierbij goed rekening wordt gehouden met onze (nabije) toekomst.

VERBETER ONS TOEKOMSTPERSPECTIEF OP WONEN

MET DEZE DRIE ADVIEZEN

Advies 1: Verbeter regels voor huizenbezit

We snappen heel goed dat het oplossen van het woningtekort een ingewikkeld probleem is en ook wij worstelen met het vinden van oplossingen. Velen van ons denken dat er kansen liggen in betere regelgeving rondom het huizenbezit. Zo stellen sommigen van ons voor dat er een maximale verkoopprijs moet zijn voor woningen. Ook een woninglimiet per persoon kan een goed idee zijn. We vinden het onrechtvaardig dat sommige mensen meerdere huizen hebben, terwijl andere geen huis kunnen vinden.



“Ik vraag me af hoe ik later een huis kan kopen, en ik maak me nu al zorgen over het sparen voor een huis”

Meisje, 17 jaar

Advies 2: Zorg voor meer betaalbare starterswoningen

De overheid zou een vast percentage van de woningen beschikbaar kunnen stellen voor starters of op andere manieren kunnen zorgen voor meer betaalbare starterswoningen, zodat wij straks makkelijker het huis uit kunnen. We snappen dat er meer huizen gebouwd moeten worden. Velen van ons vinden het belangrijk om aan te kaarten dat hierbij groen en natuur behouden moet worden.



“Ik heb het redelijk goed met ouders die boven modaal verdienen, maar ik heb al zorgen over mijn toekomst en zelfredzaamheid, laat staan mensen die het minder goed hebben dan ik”

Jongen, 17 jaar

Advies 3: Geef een langetermijnvisie op huisvesting

Het huizentekort raakt heel veel mensen in Nederland, niet alleen ons. We snappen dat het een groot en complex probleem is, dat niet heel makkelijk of snel op te lossen is. Het zou ons helpen om duidelijkheid te krijgen van de overheid met een visie op huisvesting op de lange termijn. Dan weten we waar we aan toe zijn en welke opties we hebben. In die visie zouden onze belangen nu en in de toekomst een plek moeten hebben.



“Als je de baas van Nederland bent, kun je tegen iedereen zeggen ‘je mag de huizen voor niet twee keer zo duur verkopen.’”

Jongen, 10 jaar



UNICEF NEDERLAND OVER HUIZENTEKORT

Passende huisvesting is onderdeel van het recht van kinderen op een toereikende levensstandaard (artikel 27). Dit is essentieel voor de ontwikkeling van elk kind. Het is aan de overheid om te zorgen voor beleid dat zorgt dat dit recht gerealiseerd kan worden – ongeacht de achtergrond of de financiële situatie van ouders (artikel 2). Hoewel het Kinderrechtenverdrag niks zegt over specifieke woningtypen, zoals starterswoningen, is wel duidelijk dat bij besluiten over huisvestingsvraagstukken altijd het belang van het kind voorop moet staan (artikel 3). Ook moet de overheid met hen in gesprek gaan en hun perspectief meewegen (artikel 12). Het huisvestingsbeleid zou niet alleen moeten gaan over de stenen die nieuwe huizen vormen, maar ook over een gezonde, veilige omgeving daaromheen die rekening houdt met klimaatverandering. Alleen dan kunnen kinderen zich goed ontwikkelen nu en in de toekomst (artikel 6).



FRANK WASSENBERG, WONINGMARKTDESKUNDIGE PLATFORM31:



“Dit is een heel belangrijk thema. Opvallend is dat bijna alle politieke aandacht gaat naar nieuwbouw, terwijl de kansen juist liggen in alle bestaande 8 miljoen woningen. Benut veel slimmer dat wat er al is. Bovendien gaat het veel sneller. Als je als jongere een woning zoekt, ben je al niet meer jong voordat je aan de beurt bent! Dat betekent langer bij je ouders blijven wonen – leuk, maar op enig moment wil je zelf iets, of samen met je vriend of vriendin. Of ver op en neer reizen elke dag. Of aldoor bij vrienden logeren. Of dakloos worden: helaas gebeurt dat ook.

Zonder woning kom je niet aan je leven toe.

Daarom: zorg ervoor dat er méér mensen in hetzelfde huis kunnen komen te wonen. Allerlei regeltjes, toeslagen en wetten ontmoedigen dat nu. Zorg dat vrijkomende huurwoningen niet aan één alleenstaande worden verhuurd, maar aan meerdere alleenstaanden samen. 70 procent van alle woningzoekenden is tegenwoordig alleen, terwijl het huurwoningbezit vooral uit grote woningen bestaat. En maak hospitaverhuur populairder. Het beeld van oude zeurende tantes klopt allang niet meer. Splits grote woningen op in twee woningen. Bouw op platte daken een laagje woningen extra. Verbouw al die leegstaande kantoren, winkelruimtes, loodsen, enzovoort tot woningen. Zet tijdelijke woningen neer als een plek tijdelijk beschikbaar is. Bouw voor jongeren geen studio's, maar huizen waar jongeren een eigen kamer hebben en (woon)keuken en tuin of balkon delen.

Iedereen solo in een huis kan niet, en is ook niet goed voor sociale contacten. Benut daarom veel beter alle woningen die er al zijn.”



VEILIGHEID

Dit onderwerp zit voor het eerst in het UNICEF jongerenadvies. Van alle jongeren heeft 36 procent dit thema in de top 3 gezet van meest belangrijke onderwerpen waar ze zich zorgen om maken. Het onderwerp wordt door veel jongeren uit zichzelf benoemd bij het vragen naar onderwerpen waar ze zich zorgen over maken. Jongeren geven aan dat het in Nederland over het algemeen veilig is, maar dat het voor hun gevoel onveiliger is geworden.

HOE DENKEN JONGEREN HIEROVER?

We voelen ons niet altijd even veilig. Onze zorgen gaan over zowel buitenlandse dreigingen (oorlog en conflict) als binnenlandse kwesties (criminaliteit).

We zien dat er veel spanningen zijn in de wereld. We zien landen die ruzie maken en zelfs oorlog voeren. We horen over noodpakketten, een Derde Wereldoorlog en zien reclames van Defensie op onze tijdlijn voorbijkomen. Sommigen van ons zijn bang dat er ook in Nederland oorlog komt.

Daarnaast neemt voor ons gevoel criminaliteit in Nederland toe waardoor het minder veilig voelt op straat. In het nieuws of op sociale media horen we over geweldsincidenten, waaronder steekpartijen - vooral in de grote steden. Sommigen van ons zijn zelf lastiggevallenen op straat - of kennen iemand uit hun omgeving die dat heeft meegemaakt. Sommige jongeren noemen ook dat het vooral voor meisjes onveilig is op straat en dat er veel vrouwonvriendelijk gedrag is. Daardoor mogen sommigen van ons ook niet 's avonds alleen over straat van onze ouders.

Hoe veilig het werkelijk is, verschilt per wijk. En hoe veilig we ons voelen, verschilt per persoon. Maar in het algemeen lijkt het erop dat bij veel van ons het gevoel van veiligheid achteruitgaat. Het is belangrijk dat wij ons veilig voelen. Want pas als iedereen zich veilig voelt, kan iedereen ook écht zichzelf zijn en zich goed ontwikkelen.

“

“Soms schrik ik als ik op het nieuws hoor hoe vaak er dodelijke ongevallen zijn door criminaliteit. Denk aan de recente messensteker in Amsterdam of de schietpartij in Oosterhout.”

Jongen, 17 jaar

VERSTERK ONS GEVOEL VAN VEILIGHEID

MET DEZE DRIE ADVIEZEN

Advies 1: Maak onze buurt veiliger

We willen ons vooral veilig voelen in onze eigen woonomgeving. Het verschilt per wijk hoe veilig we ons voelen. Ideeën die we hebben zijn om plaatselijk onderzoek te doen naar de veiligheid per wijk, zodat er gericht actie kan worden ondernomen door bijvoorbeeld de politie. Verder denken sommigen van ons dat ook het plaatsen van lantaarnpalen kan helpen omdat het dan minder donker is en daarom minder eng. We hebben het idee dat er meer vervelende dingen gebeuren in het donker. Bij verlichting zien anderen sneller wat er aan de hand is, zodat zij kunnen helpen.

“

“Ik voel me soms niet helemaal veilig als ik in de stad loop bijvoorbeeld”

Meisje, 11 jaar

Advies 2: Zorg voor de veiligheid van Nederland

We vinden het lastig om oplossingen te bedenken voor internationale veiligheid. Sommigen van ons zijn bang voor oorlog in Nederland. We vinden dat Nederland zich hierop moet voorbereiden en zich hiertegen moet beschermen. Veel van ons vinden het belangrijk dat we investeren in Defensie, maar vaak wordt genoemd dat dit niet ten koste mag gaan van het budget voor onderwijs of het milieu. Ook moet er geïnvesteerd worden in het verbeteren van relaties tussen landen voor een vreedzame toekomst. Verder geven sommige jongeren aan dat wanneer Nederland zich met wapens mengt in internationale conflicten, zij zich juist onveiliger voelen omdat ze bang zijn dat Nederland dan een doelwit wordt.

“

“Ik ben bang dat oorlog naar Nederland komt”

Jongen, 10 jaar

“

“Ik ben echt angstig om de groepjes die rondhangen in de wijk en agressief zijn”

Jongen, 15 jaar

Advies 3: Geef voorlichting voor een veiliger gevoel

Voorlichting over veiligheid kan ons helpen, zodat we zelf iets kunnen doen met ons gevoel van onveiligheid en weerbaarder worden. Hierbij willen we enerzijds leren hoe onszelf (praktisch) te beschermen, en anderzijds hoe om te gaan met gevoelens van angst en spanning. Dit helpt om ons zekerder te voelen. Informatie over criminaliteit en geweld in de wereld voedt soms het gevoel van onveiligheid. Het is daarom belangrijk dat voorlichting op maat gegeven wordt en ons niet onnodig angstig maakt. Praten over veiligheid zou bijvoorbeeld op school meer kunnen plaatsvinden. En dan niet alleen bij maatschappijleer, maar bij allerlei vakken. En op een manier die niet te beladen is, maar ons wel de ruimte biedt om er open over te praten.

“

“Nederland moet een veilige plek zijn voor iedereen en soms is het dat niet”

Meisje, 17 jaar



UNICEF NEDERLAND OVER VEILIGHEID

Kinderen hebben op basis van het Kinderrechtenverdrag recht op een veilige leefomgeving. Zo hebben kinderen recht op fysieke bescherming tegen bijvoorbeeld mishandeling (artikel 19) of oorlog (artikel 38). Maar dat niet alleen. Het recht van kinderen op veiligheid omvat ook de emotionele, sociale en psychologische veiligheid van kinderen in hun directe omgeving en maatschappij als geheel. Een veilige leefomgeving betekent ook de beschikbaarheid van diensten die de veiligheid bevorderen. Zo hebben kinderen die slachtoffer geworden zijn van geweld recht op herstel en re-integratie (artikel 39). Daarnaast is goede voorlichting over veiligheid op basis van het Kinderrechtenverdrag belangrijk. Kinderen hebben namelijk recht op informatie in voor hun toegankelijker taal (artikel 17). Het Kinderrechtenverdrag stelt duidelijk dat staten verantwoordelijk zijn voor het creëren van omstandigheden waarin kinderen veilig kunnen opgroeien en zich kunnen ontwikkelen.



MIKE LOEF, NEDERLANDS JEUGDINSTITUUT:

“Voor hun ontwikkeling is het essentieel dat jongeren zich veilig voelen. Dat zij aangeven zich onveilig te voelen, is dan ook zorgelijk. Het is aan ons als volwassenen om een omgeving te creëren waarin zij zich beschermd voelen, zodat ze de ruimte krijgen om veilig, kansrijk en gezond op te groeien.

De beleving van (on)veiligheid van jongeren is daarin ook erg belangrijk. Zo blijkt uit de beschikbare cijfers bijvoorbeeld dat de jeugdcriminaliteit in de afgelopen 20 jaar sterk is afgenomen. Toch geven jongeren aan het gevoel te hebben dat er meer sprake is van jeugdcriminaliteit. Daar zijn meerdere mogelijke verklaringen voor. Zo zijn er lokale verschillen en zien we incidenten die veel maatschappelijke impact hebben, zoals explosies of incidenten met wapens. Ook kunnen deze incidenten erg dichtbij voelen, bijvoorbeeld door berichten in het nieuws en het feit dat beelden via sociale media snel verspreid kunnen worden. We moeten deze signalen serieus nemen en jongeren actief betrekken bij het gesprek over wat zij nodig hebben om zich veilig te voelen. Want naast het feit dat een gevoel van veiligheid cruciaal is voor hun ontwikkeling, kunnen angst en onzekerheid ook negatieve gevolgen hebben. Zo bleek uit onderzoek naar wapens onder jongeren in Rotterdam dat onveiligheidsgevoelens en angst dat anderen een wapen dragen een van de belangrijkste motieven was voor jongeren om zelf een wapen te dragen. Dit terwijl uit hetzelfde onderzoek bleek dat het overgrote deel van de jongeren helemaal geen wapen had of bij zich droeg.”



TOTSTANDKOMING

Het UNICEF jongerenadvies 2025 is tot stand gekomen op basis van een breed en zorgvuldig uitgevoerd onderzoek onder jongeren in Nederland. Het advies is samengesteld op basis van onderzoek van Ipsos I&O en groepsgesprekken met jongeren die uitgevoerd zijn door het UNICEF jongerenpanel.

Onderzoek door Ipsos I&O

In opdracht van UNICEF heeft Ipsos I&O een representatief onderzoek uitgevoerd onder jongeren van 10 tot en met 17 jaar. Het onderzoek bestond uit een kwantitatieve en kwalitatieve fase. In totaal vulden **1.295 jongeren** een online vragenlijst in tussen 16 en 24 april 2025.

Voor verdieping zijn **drie online focusgroepen** georganiseerd met jongeren uit verschillende leeftijdsgroepen. In deze gesprekken gingen jongeren dieper in op de drie belangrijkste thema's uit het onderzoek: pesten, huizentekort en veiligheid van Nederland. De focusgroepen vonden plaats tussen 19 en 27 mei 2025 en werden begeleid door onderzoekers van Ipsos I&O, met ondersteuning van UNICEF en een jongere uit het UNICEF jongerenpanel.

Onderzoek Jongerenpanel

In navolging van het onderzoek van Ipsos I&O heeft het UNICEF jongerenpanel een eigen traject uitgevoerd onder de naam Visie Collectief. In dit project gingen panelleden zelf in gesprek met jongeren op scholen in Nederland over de drie thema's. In totaal spraken zij **150 jongeren in acht groepsgesprekken**. Deze gesprekken vonden plaats op verschillende locaties in het land. Bij ieder Visie Collectief stond één thema centraal wat verdiepende inzichten bracht in de beleavingswereld van jongeren op de verschillende thema's. Dit is een belangrijk onderdeel van het UNICEF jongerenadvies 2025.

Een beperking is dat in dit onderzoek kinderen uit Caribisch Nederland niet zijn meegenomen.

TIJDLIJN



MAART

Kwantitatieve vragenlijst maken



FEBRUARI

Kick-off project



MEI

Focusgroepen



APRIL

Onderzoek uitzetten onder jongeren in Nederland



JULI

Schrijven rapport



JUNI

Scholenbezoek en gesprekken met experts



SEPTEMBER

Jongeren Prinsjesdag



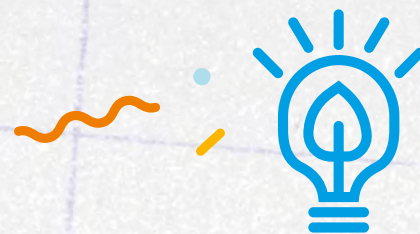
AUGUSTUS

Vorbereidingen voor de social media campagne



“Dat vind ik gewoon jammer, zeggen dat het (pesten melden) anoniem is en dat is dan niet zo.”

Meisje, 15 jaar



“Ik durf niet alleen over straat.”

Meisje, 13 jaar

“Mijn oudere broer en zus kunnen geen huis vinden.”

Meisje, 12 jaar



“Er is veel geweld in de wereld en ik ben bang dat het naar ons komt.”

Jongen, 13 jaar

“Ja, ik denk dat het beter werkt om misschien iemand van je leeftijd te spreken, want docenten zouden het dan toch wel aan je ouders vertellen, dat weet ik uit ervaring.”

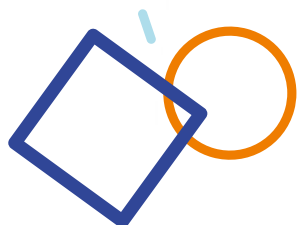
Meisje, 15 jaar

“Als het niet stopt, kunnen we (als gezin) nu niets kopen. Alleen als we Elon Musk zijn.”

Meisje, 12 jaar

“Ik wil straks wel ergens kunnen wonen en de overheid doet nu helemaal niks eraan behalve ruzie maken met elkaar.”

Meisje, 14 jaar



“Straks komt er een Derde Wereldoorlog. Hoe gaan China en Trump nu op elkaar reageren? En Rusland en Oekraïne maken ruzie en Israël en Gaza...”

Jongen, 10 jaar

unicef 
voor ieder kind

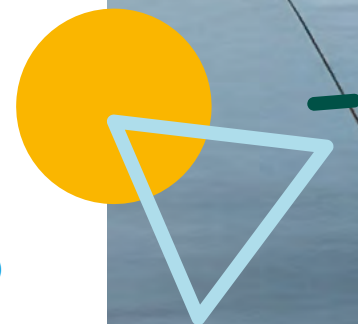


SPECIALE DANK AAN

UNICEF jongerenpanel 2025
Alle jongeren die hebben
meegewerkt aan het onderzoek
Ipsos I&O
Stichting School & Veiligheid
Nederlands Jeugd Instituut
Platform 31
Zandvliet Lyceum

Sorghvliet Gymnasium
Het Stedelijk Kottenpark
De CSB school
Kim Kwanten
Anne
Sem Ben Yakar (video)
Freemz (video)
Stichting Kinetisch Noord (NDSM)

Fotocredits:
blz 2,4,7,9,12,13,14,15,16,19: UNICEF NL/van Bergen



OVER HET UNICEF JONGERENADVIES

Met het UNICEF jongerenadvies zorgt UNICEF ervoor dat jongeren in Nederland hun mening kunnen geven over onderwerpen die zij belangrijk vinden én dat zij gehoord worden. Jaarlijks resulteert dit in het UNICEF jongerenadvies waarover jongeren, onder begeleiding van UNICEF Nederland, met onder andere Tweede Kamerleden in gesprek gaan. Belangrijk, want jongeren hebben volgens het Kinderrechtenverdrag het recht om gehoord te worden.

OVER UNICEF

Iedereen onder de 18 heeft het recht om gezond en veilig op te groeien. UNICEF is de grootste kinderrechtenorganisatie ter wereld en helpt kinderen om zich te kunnen ontwikkelen, naar school te gaan, gezond te eten en gehoord te worden. Ook in Nederland. UNICEF: voor ieder kind. Voor nu én morgen.



UNICEF Nederland

Bezuidenhoutseweg 74
2594 AW Den Haag
088 444 9650
info@unicef.nl
unicef.nl